

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشگاه الزهراء (س)

دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی

پایان نامه

جهت اخذ درجه کارشناسی ارشد

رشته علوم کتابداری و اطلاع رسانی

عنوان

سنجش قابلیت‌های پورتال‌های سازمان‌های دولتی ایران و تحلیل پیوندهای آنها

استاد راهنما

دکتر امیر غائبی

استاد مشاور

دکتر سعید رضایی شریف آبادی

دانشجو

پریسا نیکوکار

دی ۱۳۸۷

تقدیم به روح بلند پدر مهربان و اندیشمندم " زنده یاد دکتر هوشنگ نیکوکار "

پدر جان،

در آن واپسین روزهای خزان غم انگیز ۱۳۸۵ که تو برای همیشه دیده فروبستی، آسمان گریست و من هم گریستم. آسمان سیر همیشگی خود را در پیش گرفت و من هنوز می گریم به خاطر از دست دادن تو و اضطراب ندیدن تو. هجرت تو و همیشه رفتن تو آسمان را به گریه واداشت و دل من را نیز هم... می دانم اگر دریاها اشک بریزم، هرگز تو را نخواهم دید... آن روز آسمان گریست و من های های گریستم... پدر نازنینم این را همیشه بدان که وجودت در تمام لحظه های زندگی ام خالی است و یادت در تمام لحظه های زندگی ام جاری است. میراث تو برای من، کوشش و پشتکار در راه دانش اندوزی است که تا ابد در زندگیم جریان خواهد داشت.

تقدیم به مادر شکيبا و فداكارم

از مادر مهربانم سپاسگزارم که در نبود پدر، دریای مهر و عطوفت بی کرانش امید به تلاش و یاری ادامه راه را در وجودم قوت بخشید.

از خواهر بزرگوارم نازیلا به خاطر صبوریها و مهربانیهایش بسیار سپاسگزارم.

قدردانی و تشکر

به نام آن خدای که نام او راحت روح است و پیغام او مفتاح فتوح. با خضوع در برابر او، که این پژوهش حاصل باران عنایات و مهربانی اش بود.

اکنون که با یاری خداوند متعال کار نگارش پایان نامه ام به اتمام رسیده است، بر خود وظیفه می دانم از استادان بزرگواری که در این زمینه کمک و یاری نمودند، تشکر و قدردانی نمایم.

نخست بر خود لازم می دانم که از استاد راهنمای فرزانه و بزرگوارم جناب آقای دکتر غائبی که از دریای دانش و تجربه شان بهره ها جستم، صمیمانه سپاسگزاری نمایم.

همچنین، از استاد مشاور ارجمندم جناب آقای دکتر رضایی شریف آبادی به خاطر راهنماییهای ارزنده شان، نهایت سپاس و تشکر را دارم.

در آخر بر خود می دانم از استادان گرامیم در طول دوره کارشناسی ارشد، سرکار خانم دکتر برادر، سرکار خانم دکتر باقری، جناب آقای دکتر کیانی و جناب آقای شمسبد به خاطر زحمات بی دریغشان سپاسگزاری نمایم.

چکیده :

این پژوهش به بررسی قابلیت‌های موجود در پورتال‌های سازمان‌های دولتی ایران، پیوندهای ورودی و ضریب تأثیر وب آنها و نیز همبستگی میان قابلیت‌ها، پیوندهای ورودی و ضریب تأثیر وب در آنها می‌پردازد. روش‌های مورد استفاده در این پژوهش، روش مطالعات کتابخانه‌ای، روش پیمایش توصیفی و روش تحلیل پیوند می‌باشند. ابزار مورد استفاده در این پژوهش شامل سیاهه واری محقق ساخته از قابلیت‌های پورتال‌ها و کاوشگر سایت یاهو برای محاسبه میزان پیوندها و ضریب تأثیر وب در پورتال‌های سازمان‌های دولتی ایران می‌باشد. سیاهه واری شامل شش شاخص مدیریت محتوا، مدیریت سند، همکاری و ارتباطات، مدیریت تجربه و روابط کاربر، اخبار و امنیت می‌باشد که به ۳۸ قابلیت و ۴۹ پرسش استخراجی تقسیم شده‌اند. جامعه مورد مطالعه در این پژوهش، کلیه وب سایت‌های سازمان‌های دولتی ایران می‌باشند که خود مدعی پورتال هستند که تعداد آنها ۹۷ عدد می‌باشد که در نیمه اول تیر ماه ۱۳۸۷ از طریق درگاه خدمات الکترونیکی ایران مورد شناسایی قرار گرفتند. نتایج حاصل از پژوهش نشان داد که شاخص‌های مدیریت محتوا، مدیریت سند و امنیت در پورتال‌های سازمان‌های دولتی ایران از درجات مناسبی برخوردارند در حالیکه دیگر شاخص‌ها یعنی همکاری و ارتباطات، مدیریت تجربه و روابط کاربر و اخبار از درجات نامناسبی برخوردارند. در مقایسه پورتال‌ها با یکدیگر از لحاظ شاخص‌ها مشخص گردید که پورتال بانک تجارت از لحاظ شاخص مدیریت محتوا، پورتال‌های معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور، سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران و شهرداری همدان از لحاظ شاخص مدیریت سند، پورتال بانک تجارت از لحاظ شاخص همکاری و ارتباطات، پورتال سازمان بنادر و دریانوردی از لحاظ شاخص مدیریت تجربه و روابط کاربر، شهرداری همدان از لحاظ شاخص اخبار و پورتال‌های مرکز ملی شماره گذاری کالا و خدمات ایران، سازمان منطقه آزاد کیش، وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات، سازمان تأمین اجتماعی، سازمان انتقال خون ایران، شهرداری همدان، وزارت تعاون و سازمان صنایع و معادن آذربایجان شرقی از نظر شاخص امنیت دارای بالاترین درجات بوده‌اند. همچنین پورتال مرکز ملی آمار ایران دارای بیشترین تعداد صفحات و پیوندهای ورودی می‌باشد و پورتال وزارت آموزش و پرورش دارای بالاترین ضریب تأثیر وب است. در بررسی همبستگی میان شاخص‌ها و پیوندهای ورودی مشخص گردید که تنها میان شاخص همکاری و ارتباطات و پیوندهای ورودی همبستگی معنی داری وجود دارد. همچنین، هیچ گونه رابطه معنی داری میان شاخص‌ها و ضریب تأثیر وب در پورتال‌های سازمان‌های دولتی ایران پیدا نگردید. در پایان پژوهش، پیشنهادهای در زمینه بهبود قابلیت‌های پورتال‌های سازمانی و پیوندهای ورودی آنها ارائه شده است.

کلیدواژه‌ها: پورتال‌های سازمانی، قابلیت‌ها، پیوندهای ورودی، ضریب تأثیر وب، سازمان‌های دولتی ایران

فهرست مندرجات

صفحات

عناوین

۱	فصل اول : کلیات پژوهش.....
۲	۱-۱. مقدمه
۴	۲-۱. بیان مسئله
۶	۳-۱. ضرورت و اهمیت پژوهش.....
۸	۴-۱. اهداف پژوهش.....
۸	۵-۱. پرسشهای پژوهش.....
۹	۶-۱. فرضیه های پژوهش.....
۱۰	۷-۱. متغیرهای پژوهش.....
۱۰	۸-۱. تعاریف عملیاتی پژوهش.....
۱۲	۹-۱. جامعه و نمونه آماری.....
۱۲	۱۰-۱. روش پژوهش.....
۱۲	۱۱-۱. روشها و ابزار گردآوری داده ها.....
۱۳	۱۲-۱. روش تجزیه و تحلیل داده ها
۱۴	فصل دوم : مروری بر ادبیات و پیشینه پژوهش.....
۱۵	۱-۲. مقدمه.....
۱۵	۲-۲. دولت الکترونیکی.....
۱۵	۱-۲-۲. مقدمه.....
۱۶	۲-۲-۲. تعریف دولت الکترونیکی.....
۱۷	۳-۲-۲. مزایای دولت الکترونیکی.....
۲۱	۴-۲-۲. انواع دولت الکترونیکی.....
۲۴	۳-۲. پورتال.....
۲۴	۱-۳-۲. مقدمه.....
۲۵	۲-۳-۲. تعریف پورتال.....
۲۶	۳-۳-۲. انواع پورتال.....
۲۹	۴-۲. پورتالهای سازمانی.....
۲۹	۱-۴-۲. مقدمه.....

۳۰ ۲-۴-۲. تاریخچه پورتالهای سازمانی
۳۲ ۳-۴-۲. نسلهای پورتالهای سازمانی
۳۳ ۴-۴-۲. اهداف پورتالهای سازمانی
۳۴ ۵-۴-۲. انواع پورتالهای سازمانی
۳۵ ۶-۴-۲. معماری پورتالهای سازمانی
۳۷ ۷-۴-۲. قابلیت‌های پورتالهای سازمانی
۵۹ ۵-۲. وب سنجی
۵۹ ۱-۵-۲. مقدمه
۶۰ ۲-۵-۲. تعریف وب سنجی
۶۲ ۳-۵-۲. فرایندها و تحلیل پیوند
۶۸ ۴-۵-۲. روشهای گردآوری داده‌ها در ارتباط با پیوندها
۷۰ ۵-۵-۲. ضریب تأثیر وب
۷۳ ۶-۲. پیشینه پژوهش
۷۳ ۱-۶-۲. پژوهش در داخل
۷۹ ۲-۶-۲. پژوهش در خارج
۸۴ ۷-۲. استنتاج از مرور پیشینه پژوهش
۸۷ فصل سوم : روش انجام پژوهش
۸۸ ۱-۳. مقدمه
۸۹ ۲-۳. نحوه ساخت و طراحی سیاهه واری
۹۶ ۳-۳. اعتبار پژوهش
۹۷ ۴-۳. پایایی پژوهش
۹۷ ۵-۳. جامعه و نمونه آماری
۹۸ ۶-۳. گردآوری داده‌ها
 ۱-۶-۳. نحوه گردآوری داده‌ها در بخش سنجش میزان قابلیت‌های موجود در پورتالهای سازمانهای
۹۸ دولتی ایران
 ۲-۶-۳. نحوه گردآوری داده‌ها در ارتباط با پیوندهای ورودی و ضریب تأثیر وب در پورتالهای
۱۰۰ سازمانهای دولتی ایران
۱۰۳ ۷-۳. روشهای آماری برای تجزیه و تحلیل داده‌ها
۱۰۴ فصل چهارم: تجزیه و تحلیل داده‌ها و ارائه یافته‌ها
۱۰۵ ۱-۴. مقدمه

۱۰۶ آمار توصیفی
۱۰۶ ۱-۲-۴ آمار توصیفی پورتالهای سازمانهای دولتی ایران
۱۰۷ ۲-۲-۴ آمار توصیفی مربوط به قابلیت‌های پورتالهای سازمانهای دولتی ایران
۱۰۷ ۱-۲-۲-۴ آمار توصیفی مربوط به قابلیت‌های موجود در شاخص مدیریت محتوا
۱۰۹ ۲-۲-۲-۴ آمار توصیفی مربوط به قابلیت‌های موجود در شاخص مدیریت سند
۱۱۱ ۳-۲-۲-۴ آمار توصیفی مربوط به قابلیت‌های موجود در شاخص همکاری و ارتباطات
۱۱۳ ۴-۲-۲-۴ آمار توصیفی مربوط به قابلیت‌های موجود در شاخص مدیریت تجربه و روابط کاربر
۱۱۵ ۵-۲-۲-۴ آمار توصیفی مربوط به قابلیت‌های موجود در شاخص اخبار
۱۱۷ ۶-۲-۲-۴ آمار توصیفی مربوط به قابلیت‌های قابلیت‌های موجود در شاخص امنیت
۱۱۹ ۳-۲-۴ آمار توصیفی مربوط به شاخصهای پورتالها
۱۲۰ ۴-۲-۴ آمار توصیفی مربوط به مقایسه پورتالهای سازمانهای دولتی ایران
 ۵-۲-۴ آمار توصیفی مربوط به پیوندها و ضریب تأثیر وب در پورتالهای سازمانهای دولتی
۱۲۲ ایران
۱۲۳ ۳-۴ تحلیل یافته ها
۱۲۳ ۱-۳-۴ آزمون فرضیه ها
۱۳۳ فصل پنجم: نتایج و پیشنهادات
۱۳۴ ۱-۵ مقدمه
۱۳۴ ۲-۵ خلاصه پژوهش
۱۳۶ ۳-۵ یافته های پژوهش
۱۳۸ ۴-۵ پاسخ به پرسشهای پژوهش
۱۴۲ ۵-۵ بحث
۱۴۶ ۶-۵ محدودیتهای پژوهش
۱۴۹ ۷-۵ پیشنهادهای پژوهش
۱۴۹ ۱-۷-۵ پیشنهادهای برخاسته از پژوهش
۱۵۰ ۲-۷-۵ پیشنهادهایی برای پژوهشهای آینده
۱۵۲ فهرست مآخذ
۱۵۳ الف. منابع فارسی
۱۵۴ ب. منابع لاتین
۱۶۲ پیوست ها

صفحات	عناوین
۳۹	جدول ۱-۲. مدل هزرا در رابطه با قابلیت‌های پورتال‌های سازمانی.....
۸۴	جدول ۲-۲. قابلیت‌های پورتال‌های سازمانی قابل استفاده در پژوهش با استفاده از مرور ادبیات و پیشینه پژوهش... ۸۴
۹۰	جدول ۱-۳. شاخص ها ، قابلیت‌ها و پرسش‌های استخراج شده در مورد قابلیت‌های پورتال‌های سازمانی..... ۹۰
۱۰۸	جدول ۱-۴. اندازه های حاصل از سنجش قابلیت‌های موجود در شاخص مدیریت محتوا..... ۱۰۸
۱۱۰	جدول ۲-۴. اندازه های حاصل از سنجش قابلیت‌های موجود در شاخص مدیریت سند..... ۱۱۰
۱۱۲	جدول ۳-۴. اندازه های حاصل از سنجش قابلیت‌های موجود در شاخص همکاری و ارتباطات..... ۱۱۲
۱۱۴	جدول ۴-۴. اندازه های حاصل از سنجش قابلیت‌های موجود در شاخص مدیریت تجربه و روابط کاربر..... ۱۱۴
۱۱۶	جدول ۵-۴. اندازه های حاصل از سنجش قابلیت‌های موجود در شاخص اخبار..... ۱۱۶
۱۱۷	جدول ۶-۴. اندازه های حاصل از سنجش قابلیت‌های موجود در شاخص امنیت..... ۱۱۷
۱۱۹	جدول ۷-۴. اندازه های حاصل از سنجش شاخصها در پورتال‌های سازمانهای دولتی ایران..... ۱۱۹
۱۲۳	جدول ۸-۴. اندازه های حاصل از میانگین تعداد صفحات ، پیوندهای ورودی و ضریب تأثیر وب در پورتال‌های سازمانهای دولتی ایران..... ۱۲۳
۱۲۴	جدول ۹-۴. نتایج آزمون دو جمله ای در زمینه قابلیت‌های موجود در هر شاخص..... ۱۲۴
۱۲۵	جدول ۱۰-۴. نتایج آزمون دو جمله ای در زمینه درجات شاخصهای پورتال‌های سازمانهای دولتی ایران..... ۱۲۵
۱۲۷	جدول ۱۱-۴. نتایج آزمون همبستگی پیرسون میان اندازه شاخصهای پورتال‌های سازمانهای دولتی ایران..... ۱۲۷
۱۲۸	جدول ۱۲-۴. نتایج آزمون همبستگی پیرسون میان شاخصهای پورتال‌های سازمانهای دولتی ایران و پیوندهای ورودی آنها..... ۱۲۸
۱۲۹	جدول ۱۳-۴. نتایج آزمون همبستگی پیرسون میان شاخصهای پورتال‌های سازمانهای دولتی و ضریب تأثیر وب آنها..... ۱۲۹

فهرست اشکال

صفحات

عناوین

- شکل ۱-۲. اصطلاح وب سنجی پایه پیوندها (بجورنبرن ، اینگورسن ، ۲۰۰۴)..... ۶۵
- شکل ۱-۳. مقیاس دهتایی جهت سنجش قابلیت‌های پورتال‌های سازمان‌های دولتی ایران..... ۱۰۰

فهرست نمودارها:

صفحات	عناوین
۱۰۹	نمودار ۴-۱. سنجش قابلیت‌های موجود در شاخص مدیریت محتوا به ترتیب میانگین.....
۱۱۱	نمودار ۴-۲. سنجش قابلیت‌های موجود در شاخص مدیریت سند به ترتیب میانگین.....
۱۱۳	نمودار ۴-۳. سنجش قابلیت‌های موجود در شاخص همکاری و ارتباطات به ترتیب میانگین.....
۱۱۵	نمودار ۴-۴. سنجش قابلیت‌های موجود در شاخص مدیریت تجربه و روابط کاربر به ترتیب میانگین.....
۱۱۷	نمودار ۴-۵. سنجش قابلیت‌های موجود در شاخص اخبار به ترتیب میانگین.....
۱۱۸	نمودار ۴-۶. سنجش قابلیت‌های موجود در شاخص امنیت به ترتیب میانگین.....
۱۲۰	نمودار ۴-۷. سنجش شاخصها در پورتال‌های سازمانهای دولتی ایران به ترتیب میانگین.....
۱۳۰	نمودار ۴-۸. رابطه همبستگی میان تعداد صفحات پورتال‌های سازمانهای دولتی ایران و پیوندهای ورودی آنها.....
۱۳۱	نمودار ۴-۹. رابطه همبستگی میان تعداد صفحات و ضریب تأثیر وب در پورتال‌های سازمانهای ایران.....
۱۳۲	نمودار ۴-۱۰. رابطه همبستگی میان تعداد پیوندهای ورودی پورتال‌های سازمانهای دولتی ایران و ضریب تأثیر وب آنها.....

فصل اول

کلیات پژوهش

انفجار وب سایتها و اطلاعات موجود در وب موجب ظهور نوع جدیدی از برنامه های وب گردید که موتور کاوش نام داشت. موتورهای کاوش در وب به جستجو می پردازند و صفحات مورد درخواست کاربر را بازیابی می نمایند. موتورهای کاوش ، مانند یاهو^۱ ، لیکوس^۲ و اکسایت^۳ در طی زمان به پورتالها تغییر شکل دادند. پورتالها به موتورهای کاوش محدود نمی شوند بلکه امکاناتی نظیر پست الکترونیکی ، تقویم ، ابزارهای گفتگو و ... را برای کاربران فراهم می نمایند.

پس از موفقیت یاهو در اواخر دهه ۱۹۹۰ - که اولین پورتال مصرف کننده اینترنتی بود - بسیاری از شرکتهای فناوری اطلاعات مزایای این فناوری مفید را درک نمودند و شروع به تأمل در بکار گرفتن پورتالهای سازمانی در سازمانهای در حال مواجهه با مشکلات مدیریت اطلاعات نمودند. شرکتهای فناوری اطلاعات نه تنها دانستند که از طریق پورتالها می توانند سازمانها را در امر مدیریت اطلاعات یاری نمایند، بلکه همچنین از طریق آنها می توانند به ارتباطات و همکاری میان کارکنان با فراهم آورندگان ، مشتریان و دیگر سهام داران کمک نمایند. از اواخر دهه ۱۹۹۰ بسیاری از سازمانها گامی استوار نهادند و شروع به استفاده از این ابزار مفید برای برقراری ارتباط بصورت اثربخش با مشتریان داخلی شان (کارکنان و سهام داران مربوطه) و مشتریان خارجی (فراهم آورندگان و مشتریان) نمودند.

^۱ - Yahoo

^۲ - Lycos

^۳ - Excite

امروزه ، دولتها با ظهور اینترنت و ابزارهای فناوری اطلاعات ، در صدد آن برآمده اند تا اطلاعات ، خدمات و محصولات خود را بصورت الکترونیکی برای شهروندان خود فراهم آورند. به همین دلیل یکی از مفاهیمی که در طول دهه اخیر در جوامع پیشرفته مطرح گردیده و مورد اقبال قرار گرفته و با اجرای موفقیت آمیزی نیز همراه بوده است مفهوم دولت الکترونیکی است. در راستای رسیدن به دولت الکترونیکی ، بسیاری از سازمانهای دولتی در جهان و از جمله ایران شروع به راه اندازی پورتالهای سازمانی نموده اند تا بتوانند دامنه فعالیتهای خود را گسترش دهند و بستر خود را برای چنین توسعه ای آماده نمایند. پورتالها به سازمانهای دولتی این توانایی را می دهند تا به شهروندان از طریق بسیاری از مجراهای فراهم کننده خدمات دسترسی یابند و رویکردی شهروند مدارانه به اطلاعات سازماندهی شده بیخشند (آژانس بهبود و توسعه^۱ ، ۲۰۰۷). شارما^۲ (۲۰۰۴) عرضه اطلاعات و خدمات دولتی را از اهداف دولت الکترونیکی بر می شمارد. برای اینکه شخصی بتواند بصورتی موفقیت آمیز به اطلاعات دولتی دسترسی یابد، نیازمند آنست تا پیوندهای خاصی را که توسط نویسندگان صفحه وب – که معمولاً^۳ به عنوان مدیران وب شناخته می شوند- فراهم شده است را دنبال نماید. "وب مجموعه ای بزرگ از اسناد به هم متصل از طریق پیوندهای فرامتنی می باشد که توسط نویسندگان صفحات وب ایجاد شده است" (بار-ایلان^۳ ، ۲۰۰۵ ، ص ۹۷۳). به عقیده بار-ایلان (۲۰۰۵) پیوندها برای بهبود عملکرد سیستم های بازیابی اطلاعات در اینترنت و نیز وب بکار می روند. بنابراین پیوندهایی که به خوبی ساخته نشده اند و یا به خوبی فعال نشده

^۱ - Improvement & Development Agency

^۲ - Sharma

^۳ - Bar-Ilan

اند(پیوندهای مرده)، دسترسی به اطلاعات از یک طرف، و تعاملات دولت - شهروندان یا دولت - بخش تجاری را غیر ممکن می کنند و تمام سیستم دولت الکترونیکی را بی اعتبار می سازند، زیرا از طریق پیوندهای وب است که شهروندان یا جامعه تجاری می توانند به دولت دسترسی یابند و بلعکس. اکنون که بسیاری از سازمانهای دولتی در ایران در حال تبدیل نمودن وب سایتهای خود به پورتالها هستند، نیاز به انجام پژوهشی در زمینه بررسی وضعیت پورتالهای سازمانهای دولتی در ایران بیش از پیش احساس می گردد.

۱-۲. بیان مسئله

هر سازمان دولتی، اطلاعات و خدماتی را ارائه می نماید که توسط کاربرانش (هم داخلی و هم خارجی) مورد استفاده قرار می گیرد. تنها اطلاعات و خدمات صحیح در زمان مناسب برای تصمیم سازی مؤثر و بموقع مهم می باشد. بدون تصمیم سازی مؤثر و بموقع، سازمانها نمی توانند به اهداف و مقاصد خود نایل شوند و به کاربرانشان بصورت بهتری کمک نمایند. در جهان پیشرفته امروز که فناوری به سرعت در حال رشد می باشد، کاربران داخلی و خارجی در سازمانها با حجم عظیم اطلاعات از بسیاری از منابع گوناگون مواجه می گردند که موجب پیدایش "سندروم اطلاعات"^۱ یا "افزونگی اطلاعات"^۲ شده است. پورتالهای سازمانی با قابلیتهای ویژه

^۱ - Information Syndrom

^۲ - Information Overload

ای که دارا می باشند، می توانند این مشکل را بر طرف کنند و اطلاعات مورد نیاز را در زمان مناسب برای کاربران فراهم نمایند.

از طرف دیگر، مقوله مهمی که برای مالکین سایت مطرح است، دانستن چگونگی یافتن سایتشان توسط کاربران می باشد. تلوال^۱ (۲۰۰۱) بیان می نماید که یک کاربر می تواند از دو طریق به سایت دسترسی یابد: ۱- از طریق اعلام آدرس آن در تبلیغات مجله، پست الکترونیکی یا یک گروه بحث پیوسته^۲ و ۲- از طریق دنبال نمودن پیوندها از سایتهاى دیگر. بنابراین، یکی از مجراهای دسترسی به اطلاعات دولتی در پورتالها مورد دوم مطرح شده توسط تلوال یعنی پیوندهای ورودی^۳ به آنها از دیگر سایتها می باشد. همچنین یکی از شاخصهایی که برای محاسبه میزان اثرگذاری سایتها مورد استفاده قرار می گیرد، ضریب تأثیر وب^۴ می باشد. ضریب تأثیرگذاری یک وب سایت، اعتبار، قابلیت و شانس بازیابی سایت را در سطح ملی و بین المللی مشخص می کند. در واقع هرچه تعداد پیوندها افزایش یابد ضریب تأثیر سایت بیشتر می شود و بالا بودن ضریب تأثیر، نشان دهنده تأثیر بیشتر آن سایت در محیط وب است (نوروزی، ۱۳۸۴). بنابراین از مسائل اساسی که در این پژوهش مطرح است میزان قابلیتهای پورتالهای سازمانی، پیوندهای ورودی و ضریب تأثیر وب در پورتالهای سازمانهای دولتی ایران و بررسی ارتباط میان آنها می باشد، یعنی پورتالهای سازمانی با قابلیت بیشتر، آیا می توانند پیوندهای ورودی و ضریب تأثیر وب بیشتری داشته باشند.

¹ - Thelwall

² - Online Discussion Group

³ - Inlinks

⁴ - Web Impact Factor (WIF)

۳-۱. ضرورت و اهمیت پژوهش

اجرای دولت الکترونیکی منجر به کاهش سلسله مراتب اداری، افقی سازی ساختار دولت، کوچک شدن بدنه دولت، کوتاه شدن فرآیندهای تصمیم گیری، کاهش فساد اداری و برنامه ریزی دقیقتر خواهد شد. یکی از مجراهای اصلی تحقق دولت الکترونیکی، پورتالهای سازمانی می باشند. این نوع از پورتالها امکان دسترسی از یک نقطه واحد به اطلاعات و خدمات سازمانی را می دهند، شهروندان و بخش تجاری را قادر می سازند تا با مأمورین دولتی به شیوه ای ساده و سازمان یافته تعامل نمایند و امکان شخصی سازی و سفارشی سازی اطلاعات و خدمات را فراهم می نمایند. امروزه، دولتهای بیشتری از فناوری اطلاعات و ارتباطات بویژه اینترنت و شبکه های مبتنی بر وب برای فراهم آوری خدمات میان سازمانهای دولتی و شهروندان، بخش تجاری، کارکنان و دیگر سازمانهای غیر دولتی استفاده می نمایند. سازمانهایی به تنوع بی.بی.سی^۱، بارکلیز^۲، شل^۳ و ارتش ایالات متحده اخیراً" پورتالهای سازمانی را برای ارائه اطلاعات و برنامه ها به کارکنانشان راه اندازی کرده اند و در حال استفاده از آنها می باشند. در مورد ارتش ایالات متحده که مدعی بزرگترین پورتال جهان است خدماتش در دسترس ۱/۲ میلیون مرد و زن نظامی می باشد (دانیل^۴، ۲۰۰۶). به موازات راه اندازی پورتالهای سازمانی در کلیه کشورهای جهان، بسیاری از سازمانهای دولتی در ایران نیز در حال راه اندازی پورتالهای سازمانی خود می باشند. بنابراین، شناسایی قابلیتهای موجود در این پورتالها و سنجش میزان قابلیت‌هایشان می تواند به مدیران پورتالها

^۱ - BBC

^۲ - Barclays

^۳ - Shell

^۴ - Daniel & Ward

در بهبود عملکرد پورتالهای سازمانی و در نتیجه ارتقای هر چه بیشتر دولت الکترونیکی کمک نماید. همچنین، یک پورتال برنامه ای را فراهم می آورد که در آن دامنه وسیعی از پیوندها می تواند قابل دسترسی باشد. یک کاربر مجموعه ای از پیوندها را کلیک می نماید تا اطلاعات یا خدمات مطلوب خود را بیابد. به پیوندهای وب می توان به عنوان شاخصی از اهمیت کلی یک سایت نگریست و تعداد پیوندها به یک سایت توسط بسیاری از موتورهای کاوش مانند گوگل^۱ به عنوان راهی برای رتبه بندی نتایج جستجویشان بکار گرفته می شود. طبق نظر نوروزی^۲ (۲۰۰۵) اهمیت پیوندهای ورودی شامل سه قسمت می باشد: ۱- قابلیت رؤیت بیشتر در وب و بطور بالقوه مرور بیشتر سایت؛ ۲- پوشش بهتر توسط موتورهای کاوش؛ و ۳- رتبه بندی بالاتر در نتایج جستجو. همچنین، ضریب تأثیر وب، سنجشی از تأثیر کلی یک سایت با استفاده از پیوندهای ورودی آن می باشد. بنابراین، تعداد بالایی از پیوندهای ورودی و ضریب تأثیر وب، قابلیت رؤیت سایت در موتورهای کاوش را افزایش می دهد و سایت را برای کاربران موتورهای کاوش قابل رؤیتتر می سازد. بنابراین، بعد دیگر اهمیت این پژوهش بررسی پیوندهای ورودی و ضریب تأثیر وب در پورتالهای سازمانهای دولتی ایران از دیگر سایتها می باشد که می توانند در بهبود اثربخشی جستجو و در نتیجه یافتن اطلاعات دولتی مفید واقع گردند.

^۱ - Google

^۲ -Noruzi

۴-۱. اهداف پژوهش

هدف اصلی این پژوهش، بررسی پورتالهای سازمانهای دولتی ایران از نظر قابلیتها و پیوندهای آنهاست. اهداف فرعی این پژوهش، شناسایی قابلیتهای پورتالهای سازمانی، سنجش آنها در پورتالهای سازمانهای دولتی ایران، محاسبه پیوندهای ورودی و ضریب تأثیر وب در هر کدام از پورتالها و همچنین بررسی ارتباط میان میزان قابلیتهای آن پورتالها با پیوندهای ورودی و ضریب تأثیر وب آنها می باشد.

۵-۱. پرسش های پژوهش

- ۱- بطور کلی پورتالهای سازمانی دارای چه قابلیت هایی می باشند؟
- ۲- بکارگیری قابلیت های پورتالهای سازمانی در پورتالهای سازمانهای دولتی ایران به چه میزان می باشند؟
- ۳- پورتالهای سازمانهای دولتی ایران از نظر پیوندهای ورودی و ضریب تأثیر وب به چه میزان می باشند؟
- ۴- آیا بین اندازه شاخصهای پورتالهای سازمانهای دولتی ایران و تعداد پیوندهای ورودی آنها رابطه معنی داری وجود دارد؟
- ۵- آیا بین اندازه شاخصهای پورتالهای سازمانهای دولتی ایران و ضریب تأثیر وب آنها رابطه معنی داری وجود دارد؟

۶-۱. فرضیه های پژوهش

۱- بیش از ۵۰٪ از قابلیت‌های موجود در هر شاخص از پورتال‌های سازمان‌های دولتی ایران دارای درجه مناسبی می باشند.

۲- بیش از ۵۰٪ از پورتال‌های سازمان‌های دولتی ایران دارای درجه مناسبی از نظر هر یک از شاخصها می باشند.

۳- میان اندازه شاخصهای مدیریت محتوا، مدیریت سند، همکاری و ارتباطات، مدیریت تجربه و روابط کاربر، اخبار و امنیت همبستگی معنی داری وجود دارد.

۴- میان اندازه شاخصهای پورتال‌های سازمان‌های دولتی ایران و تعداد پیوندهای ورودی آنها همبستگی معنی داری وجود دارد.

۵- میان اندازه شاخصهای پورتال‌های سازمان‌های دولتی ایران و ضریب تأثیر وب آنها همبستگی معنی داری وجود دارد.

۶- میان تعداد صفحات پورتال‌های سازمان‌های دولتی ایران و تعداد پیوندهای ورودی آنها همبستگی معنی داری وجود دارد.

۷- میان تعداد صفحات پورتال‌های سازمان‌های دولتی ایران و ضریب تأثیر وب آنها همبستگی معنی داری وجود دارد.

۸- میان تعداد پیوندهای ورودی پورتال‌های سازمان‌های دولتی ایران و ضریب تأثیر وب آنها همبستگی معنی داری وجود دارد.